

KAPADOKYA' DA EPİDEMİYOLOJİ EĞİTİMİ

Erica WEIS

Dünya Sağlık Örgütü

Dünya Sağlık Örgütü (DSÖ) 1 Temmuz-6 Temmuz 2007 tarihleri arasında Kapadokya'da bir eğitim düzenlemiştir. Eğitim, salgın araştırmalarının önemli bir bölümü olan veri analizinin pratik uygulamalarını içermiştir. Katılımcıları "Türkiye'de Epidemiyolojik Sürveyans ve Bulaşıcı Hastalıklar Kontrol Sisteminin Güçlendirilmesi Projesi" kapsamında yürütülen ve Türkiye'nin tüm illerinden seçilmiş olan "Fellow" grubu oluşturmuştur. Eğitimin amacı, katılımcılara bir saha salgın araştırmasında EpiData istatistik paket

İletişim: Erica WEIS

Dünya Sağlık Örgütü, Birlik Mah. 2. Cadde No: 11,

Çankaya-ANKARA

Tel: 0312 458 21 67

E-posta: ray@raysanders.co.uk

(DSÖ 2005) programı kullanarak veri analizi ve ilgili araçları kullanma yeteneği kazandırmaktır. Katılımcılar kurs süresince, bir salgın araştırma anket formunu kullanarak veri giriş dosyası oluşturma, veri girişi yapma, veriyi düzeltme ve geçerliliğini sağlama, veri tabanını işletme, tanımlayıcı analizleri uygulama, vaka kontrol ve kohort çalışmaları için tabakalandırma, çoklu değişken analizi yapma ve elde edilen analiz sonuçlarını yorumlama yeteneklerini güçlendirmişlerdir. Eğitim, Avrupa Hastalık Koruma ve Kontrol Merkezi (ECDC) uzmanı olan Pedro Arias, epidemiyolog Bernadette Gergonne ve EPIET (*European Programme for Intervention Epidemiology Training*) fellow'u olan Chris Williams tarafından yürütülmüştür.■

AVRUPA' DA SU BASKINLARI: SAĞLIK RİSKLERİ AÇISINDAN KISA BİR BAKIŞ

Flooding in Europe: a brief review of the health risks

P. Vasconcelos and the Unit for Preparedness and Response European Center for Disease Prevention and Control Response, Stockholm, Sweden

Çeviren: Bekir ÇELEBİ

Refik Saydam Hıfzıssıhha Merkezi Başkanlığı, Parazitoloji Laboratuvarı

Son zamanlarda Bulgaristan, Sırbistan ve Romanya'da yaşanan su baskınlarıyla, Avrupa Hastalık Önleme ve Kontrol Merkezi (ECDC) çalışanları bu tür doğal felaketlerin sağlığa olan olumsuz etkilerine yönelik değerlendirmeye başlamışlardır.

Su baskınları dünya genelinde sıklıkla meydana gelen doğal felaketlerdir, belki de iklim değişikliğinin bir

etkisi olarak gelecekte daha da artabilecektir. Su baskınlarının insan sağlığına olumsuz etkileri arasında;

- Çoğunlukla boğulma ile meydana gelen travmatik ölümler,
- Yaralanmalar,
- Güvenli içme suyu ve atık su altyapı tesislerindeki bozulmalara bağlı fekal- oral döngünün artmasına bağlı enterik enfeksiyonlar,
- Post-travmatik mental rahatsızlıklar,
- Sıtma, Dang humması, Sarı Humma, Batı Nil Ateşi gibi vektör kaynaklı hastalıklar,
- Leptospirozis gibi kemirgen kaynaklı hasta-

İletişim: Bekir ÇELEBİ

Refik Saydam Hıfzıssıhha Merkezi Başkanlığı,

Parazitoloji Laboratuvarı, Sıhhiye/ANKARA

Tel: 0312 458 21 69

E-posta: vetbekir@yahoo.com

lıklar

- Toksik atıkların neden olduğu zehirlenmeler
- Su baskınından kaçmak için evlerde sığınak arayan yılanlar nedeniyle yılan ısırıkları,
- Sağlık hizmetlerinin bozulması, toplumun yer değişikliği gibi diğer olumsuz sağlık şartları sayılabilir.

Su baskınlarının sağlığa etkilerini değerlendirmek için sınırlı sayıda kısa dönem epidemiyolojik çalışmalar yapılmıştır, ancak su baskınlarının sağlık ve ekonomik etkilerinin uzun dönem çalışmalarında yetersizlik bulunmaktadır. Toplumun eski haline dönmesi için çok geniş ekonomik ve organizasyon kaynaklarının mevcudiyeti gereklidir.

Su baskınlarındaki sınırlı veriler ölümlerin en çok boğulma, kalp krizi hipotermi, travma ve araç kazaları ile ilişkili olduğunu göstermektedir. Akan suyun hızı sel kaynaklı ani ölümlerin sayısını belirleyen bir faktördür. Bir çok çalışmada sel ilişkili yaralanmalar, yanıklar, elektrik çarpması, yılan sokması bildirilmiştir. Aralık 2004'de Hindistan'da 20 ölüm ve 106 tetanoz vakası rapor edilmiştir (Vaka ölüm Oranı %18.9).

Gelişmiş ülkelerdeki bir çok çalışmada sel kurbanları arasında anksiyete, depresyon, uyku bozukluğu ve post travmatik stres gibi mental sağlık problemlerinin arttığı bildirilmiştir. İngiltere'de aynı bölgede sele maruz kalan ve kalmayan bireylerin dahil olduğu bir araştırmada evleri sele kapılan ve kapılmayan erişkinler karşılaştırıldığında sele maruz kalanlarda psikolojik stresin dört kat arttığı tespit edilmiştir. Şiddetli sele maruz kalanların fiziksel tedavilerinden sonra da psikolojik sıkıntıları devam etmiştir. Diğer çalışmalarda çocuklarda agresif davranış ve yatak ıslatma gibi davranış değişiklikleri bildirilmiştir.

Özellikle gelişmekte olan ülkelerde, hatta Avrupa'da da su baskınları sonrasında ishal ile giden hastalıkların arttığına ilişkin veriler vardır. İngiltere'de yapılan son çalışmalarda sel ile ilişkili gastroenterit ve kulak ağrısının arttığı bildirilmiştir. Sel sonrası toplumun yer değiştirmesi, yetersiz barınma şartları ve kalabalık, ishal ile seyreden ve solunum sistemi hasta-

lıkları riskini artırmaktadır. Portekiz'de (1969), Rusya Federasyonu'nda (1997), Çek Cumhuriyeti'nde (2003) sel kaynaklı leptospirozis salgınları bildirilmiştir. Leptospira etkenlerinin kemirgen idrarı ile kontamine su, nemli toprak, çamur veya sebze ile mukoz membran ve derinin teması yoluyla taşındığına inanılmaktadır. Hastalıkların tanımlanması ve vakaların erken tedavisi salgınların etkisini minimize etmede önemlidir.

Su baskınları vektörlerin yaşam alanlarını ve sayılarını artırarak dolaylı olarak vektörlerle bulaşan hastalıkların artışına neden olabilir. Yağmur sularının ve nehir taşmalarının neden olduğu durgun sular sivrisineklerin yaşam alanı olarak rol oynayabilir. Bunlarla birlikte sivrisinekler felakete maruz kalan toplumda ve ilkyardım çalışanları için dang humması, Batı Nil ateşi, sıtma gibi enfeksiyöz hastalıkların taşınmasında potansiyeldirler. Sellar başlangıçta sivrisinek üreme alanlarını tahrip eder fakat sular çekildiğinde tekrar üreme alanları oluşur. Selların ardından görülen sıtma salgınları, sıtmanın endemik olduğu dünya genelindeki bölgelerde bilinen bir fenomendir. Batı Nil ateşinin Avrupa'da Romanya'da (1997), Çek Cumhuriyeti'nde (1997), İtalya'da (1998) seller ve yoğun yağışlardan sonra görüldüğü bildirilmiştir.

Su baskınlarının etkisi gelişmiş bölgeler ile gelişmekte olan bölgeler arasında farklı olabilir. Dünya Sağlık Örgütü Avrupa Bölge Ofisi, iklim değişikliklerinin sağlığa etkilerini değerlendirmeye yönelik bir çok program geliştirmektedir.■

KAYNAK:

Eurosurveillance, Vol 11, No 4, 20 April 2006, Erişim Tarihi: 30 Nisan 2006, <http://www.eurosurveillance.org/ew/2006/060420.asp#2>